

משרד החינוך והתרבות חוזר המנהל הכללי

הוראות קבע, הוראות שעה והודעות

כ"ח באדר ב' התשמ"ד • ירושלים • 1 באפריל 1984

חוזר מד/8, סעיפים 196 – 234

עמוד	לכל מוסדות החינוך	עמוד
20 כרטיס רפואי 220	196 לוח חופשות התשמ"ה 2	
20 סיוע לפעולות האגודה למען החייל 221	197 יום הזיכרון לשואה ולגבורה 3	
21 "תל-אביב בראשיתה – 1909 – 1934" 222	198 יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל 4	
21 הקובץ: "יהודי ברית המועצות" 223	199 יום העצמאות התשמ"ד 5	
21 "יצחק קצנלסון" 224	200 יום איחודה של ירושלים 5	
22 "סקירה חדשית" – ירחון לקציני צה"ל 225	201 הסמכת יועצים לבתי-הספר 7	
22 פרסומי החברה לחקירת ארץ-ישראל 226	202 ספרי לימוד – היערכות לשנת הלימודים התשמ"ה 9	
22 תערוכת "תחביב – 1984" 227	203 החינוך לאמנות הבמה 11	
22 קורסי קיץ למורים-עולים 228	204 קביעת מזוזות 11	
למוסדות החינוך העלי-סודיים (לרבות חטיבות-הבניים)		
23 הוראת שפת היידיש, התשמ"ה 229	205 בחירות להסתדרות המורים במוסדות החינוך 12	
230 בחינות-גמר באנגלית ברמת מסמ"ת גמר (כל המגמות) ומסמ"ר (מגמת מזכירות) – ביטול הבחינה הפנימית 23	206 "יער אחדות ישראל" 12	
231 בחינות-הבגרות באנגלית: שלוש יחידות לימוד 23	207 השתלמות בנושא פיתוח תכניות לימודים של עובדי-הוראה היוצאים לשנת השתלמות בהתשמ"ה 12	
232 בחינות-הבגרות בתושבע"פ בבתה"ס הדתיים 23	208 חידון "עם אחד" 14	
233 אש"ל וביגוד מיוחד למורים בהפלגות בים-התיכון 23	209 תחרות חיבורים ארצית בנושא "אחדות ישראל" 14	
234 מאה וארבעים שנה למסדר "בני-ברית" 24	210 שבוע המורשת הדרוזית 15	
נספחים		
נספח א: שידורי הרדיו לבתי-הספר: תכניות מיוחדות למועדים ולאירועים בש-ליש ג', התשמ"ד 25	211 מבצע 100 ימי נקיון 15	
נספח ב: שידורי הרדיו לגני-הילדים ולכיתות א' בשליש ג', התשמ"ד 26	212 שבוע "ישראל יפה" 16	
נספח ג: פרסומי מרכז ההסברה – שירות הפרסומים 29	213 תחרות ציורים: "למה כך – אפשר גם אחרת" 17	
נספח ד: דמי כניסה לאתרים של רשות שמורת הטבע – עדכון מחירים 31	214 תכנית יישומית בנושא: "עם יפה – עם אחד" 17	
	215 "יאנוש קורצ'אק במחשבותי" 17	
	216 הצגות לתלמידים 18	
	217 שייט על אבובים 19	
	218 ענידת תוויות זיהוי וזהרות 20	
	219 בטיחות בהסעת תלמידים הסובלים משיתוק מוחין 20	

לכל מוסדות החינוך

196. לוח חופשות התשמ"ה

- א. גני ילדים, בתי-ספר יסודיים, בתי-ספר על-יסודיים ומוסדות להכשרת עובדי הוראה ייפתחו ביום הראשון, ה' באלול התשמ"ד (2 בספטמבר 1984) בשיעור הראשון.
- ב. ראש השנה — ערב ראש השנה ושני ימי החג. הימים רביעי, חמישי, שישי (כ"ט באלול התשמ"ד, א—ב בתשרי התשמ"ה, 26, 27, 28 בספטמבר). הלימודים יתחדשו ביום ראשון, ד' בתשרי התשמ"ה (30 בספטמבר 1984) בשעה הראשונה לפי מערכת השעות.
- ג. יום הכפורים — ערב יום הכפורים, יום שישי, ט' בתשרי התשמ"ה (5 באוקטובר 1984). הלימודים יתחדשו ביום הראשון, י"א בתשרי התשמ"ה (7 באוקטובר 1984) בשעה הראשונה לפי מערכת השעות.
- ד. סוכות — ערב החג, כל ימי החג ויום השישי אסרו חג, י"ד—כ"ג בתשרי (10—19 באוקטובר 1984). הלימודים יתחדשו ביום הראשון, כ"ה בתשרי (21 באוקטובר 1984) בשעה הראשונה לפי מערכת השעות.
- ה. חנוכה — מיום חמישי, כ"ז בכסלו (20 בדצמבר 1984) עד יום רביעי, ב' בטבת התשמ"ה (26 בדצמבר 1984). הלימודים יתחדשו ביום החמישי, ג' בטבת התשמ"ה (27 בדצמבר 1984) בשעה הראשונה לפי מערכת השעות.
- ו. ט"ו בשבט — יום רביעי, ט"ו בשבט (6 בפברואר 1985), יום נסיעות או טיולים. אם בגלל מזג האוויר אין אפשרות לערוך טיולים, יתקיימו ביום זה לימודים כרגיל לפי מערכת השעות הקבועה. מחנכי הכיתות יקדישו חלק מהשיעורים לשיחות ולפעילות חינוכית הקשורה בט"ו בשבט.
- ז. פורים — הימים רביעי, חמישי, שישי, י"ג—ט"ו באדר התשמ"ה (6—8 במארס 1985). הלימודים יתחדשו ביום הראשון, י"ז באדר התשמ"ה (10 במארס 1985) בשעה הראשונה לפי מערכת השעות.
- ח. פגרת פסח — מיום רביעי, ה' בניסן (27 במארס 1985) עד יום השישי, כ"א בניסן (12 במארס 1985). הלימודים יתחדשו ביום הראשון, כ"ג בניסן (14 באפריל 1985) בשעה הראשונה לפי מערכת השעות.
- ט. יום העצמאות — יום חמישי, ד' באייר (25 באפריל 1985). הלימודים יתחדשו ביום השישי, ה' באייר (26 באפריל 1985) בשעה הראשונה לפי מערכת השעות.
- י. ל"ג בעומר — יום חמישי, י"ח באייר (9 במאי 1985). הלימודים יתחדשו ביום השישי, י"ט באייר (10 במאי 1985) בשעה הראשונה לפי מערכת השעות.
- יא. חג השבועות — הימים ראשון ושני, ו'—ז' בסיון (26—27 במאי 1985). הלימודים יתחדשו ביום השלישי, ח' בסיון (28 במאי 1985) בשעה הראשונה לפי מערכת השעות.
- יב. פגרת הקיץ — תחילת ביום השני, י"ב בתמוז (1 ביולי 1985). גני הילדים ובתי-הספר היסודיים ייסגרו ביום הראשון, י"א בתמוז (30 ביוני 1985) לאחר השיעור האחרון במערכת השיעורים הקבועה בבית-הספר. בתי-הספר העל-יסודיים והמוסדות להכשרת עובדי הוראה, ייסגרו ביום החמישי, א' בתמוז (20 ביוני 1985) לאחר השיעור האחרון במערכת השיעורים הקבועה בבית-הספר.
- יג. בימי תענית — צום גדליה (גדחה), יום ראשון, ד' בתשרי (30 בספטמבר 1984), ועשרה בטבת, יום

- חמישי, י' בטבת (3 בינואר 1985) — בבתי-הספר שבהם צמים המורים, יתקיימו ארבעה שיעורים בלבד.
- יד. חופשת המפקחים בקיץ התשמ"ה תתחיל ביום הראשון, ג' באב (21 ביולי 1985) ותסתיים ביום השישי, כ"ב באב (9 באוגוסט). המפקחים יחזרו לעבודתם ביום הראשון, כ"ד באב (11 באוגוסט).
- טו. פתיחת שנה"ל התשמ"ו — כל מוסדות הלימודים ייפתחו ביום הראשון, ט"ו באלול התשמ"ה (1 בספטמבר 1985) בשיעור הראשון.
- טז. ערבי חגים — בגני ילדים, ביום הלימודים האחרון שלפני החגים, יתקיימו בגני הילדים יום לימודים רגיל ולא תתקיימה חגיגות אחה"צ. כל גננת תקבע את ההיקף, ההיקף הארגוני ותוכנו של היום החגיגי ואת השתתפותם של ההורים בו. ההורים ישתתפו בפעילויות המתקיימות במשך היום החגיגי, כל אחד לפי רצונו ויכולתו.
- יז. הערה: על מנהלי מוסדות החינוך ועל הגננת להקפיד כי היום הראשון ללימודים, ערבי החג וערבי פגרה יהיו ימי לימוד מלאים.

197. יום הזיכרון לשואה ולגבורה

- א. יום הזיכרון לשואה ולגבורה יחול השנה ביום ראשון, כ"ז בניסן (29 באפריל).
- ב. ביום הזיכרון יקיימו בתי-הספר היסודיים והעל-יסודיים התכנסויות זיכרון. ההתכנסות תיפתח בשעה שמונה. עם צפירת הדומייה, ליד דגל המדינה המורד לחצי התורן, יעלו ששת הנרות במנורת הזיכרון הגדולה (בעלת ששת הקנים), ייקראו פרקי מקרא ויושרו שירים מתאימים.
- ג. באותו יום, בשעה 10, ייערך ב"יד ושם" בירושלים טקס הנחת זרי פרחים ליד כותל הזיכרון למרד הגיטאות, בהשתתפות נציגים מבתי-הספר בירושלים.
- ד. לקראת יום השואה והגבורה ייערכו סיורי מורים ותלמידים במוסדות ההנצחה: "יד ושם" בירושלים, בית לוחמי הגיטאות, בית התפוצות, המוזיאון ביד-מרדכי. ניתן להסתייע במוסדות אלה בעריכת ימי עיון ובשימוש בחומר הרב המצוי בהם. כל פעולה הקשורה בהם מחייבת תיאום מראש.
- ה. המחנכים יוכלו להסתייע בחומר המפורט בחזון המנכ"ל מב/8, מיום ח' בניסן התשמ"ב (1 באפריל 1982), סעיף 266.
- ו. המרכז לפלוויזיה לימודית ישרר ביום הזיכרון תכניות מיוחדות בשעות אלה:

9.00 מוכרי הסיגריות מכיכר שלושת הצלבים
9.15 מרוץ שליחים
9.40 סוויטה מס' 2 לצ'לו מאת באך
10.00 חליל הקסמים
10.15 למה צועק אבי
11.00 שארית הפליטה
12.00 השואה והגבורה
13.30 קידוש החיים

198. יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל

א. ערב יום הזיכרון

יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל יחול השנה ביום ראשון, ד' באייר (6 במאי). כמוצאי שבת, ג' באייר (5 במאי), בשעה שמונה וחצי בערב, תישמע צפירה, ויחלף "נר זיכרון הגבורה" עלידי נשיא המדינה ברחבת הכותל המערבי. הטקס ישודר בקול ישראל, גלי צה"ל ובטלוויזיה.

ב. נר זיכרון ללוחמינו

לפי החלטת הממשלה נתבקש הציבור להעלות ערב יום הזיכרון, איש איש בביתו, "נר זיכרון הגבורה" — סמל לגבורת הלוחמים שנפלו במערכות ישראל. המחנכים מתבקשים לעורר את התלמידים לקיים מנהג זה בביתם.

ג. אזכרה לחללי צה"ל

ביום ראשון, ד' באייר, בשעה שמונה בבוקר, יורד דגל המדינה לחצי התורן ויורם בשעה שבע בערב. בשעה 11 תישמע ברחבי הארץ צפירה — אות לשתי דקות דומייה. בה בשעה ייערכו טקסי יום הזיכרון בבתי-הקברות הצבאיים. בשעה 18.25 ייערך בהר הרצל הטקס לסיום יום הזיכרון.

ד. ביום הזיכרון יתקיימו הלימודים בשלושת השיעורים הראשונים, לפחות. אחד השיעורים יוקדש לזכר הנופלים במערכות ישראל ולסיפור עלילת גבורתם, והוא יינתן על-ידי מחנך הכיתה. כן יוקדש זמן לדיון בבעיות הציוניות, היהדות והחברה ולענייני היום, בשילוב נאום שר החינוך והתרבות לתלמידים, שישודר בשעה עשר בבוקר.

בשיעור הרביעי תיערך עצרת יום הזיכרון: אזכרה לחללי צה"ל, הזכרת שמותיהם של הנופלים, בוגרי בית-הספר; עמידת דומייה לזכר הנופלים. מומלץ להזמין לעצרת בני משפחות אשר יקריהו, תלמידי בית-הספר, נפלו במערכה. בכל מקרה, לא יעזבו התלמידים את בתי-הספר לפני השעה 12.

ה. המרכז למלווייה לימודית ישדר ביום הזיכרון תכניות מיוחדות בשעות אלה:

9.00 —	לזכרם
9.20 —	שירים
9.25 —	יהיה בסדר
10.15 —	הכרזת העצמאות

ו. אימוץ אנדרטות

בתי-הספר שאימצו אנדרטות במשך שנת-הלימודים, יפקדו אותן ביום הזיכרון ויערכו את טקס הזיכרון לידן.

ז. ביקורי התייחדות

משלחות של תלמידי כיתות ח' בבתי-הספר היסודיים וכיתות על-יסודיות, כפי שייקבעו על ידי מנהלי המחוזות ומחלקות החינוך והנוער ברשויות, יעלו על קברותיהם של חללי צה"ל בבתי-הקברות הצבאיים ובחלקות הצבאיות שבבתי-הקברות האזרחיים, לשם התייחדות עם הבנים שנתנו את חייהם למען עתיד האומה. במקומות שבהם הדבר אפשרי, רצוי, כי כיתות י"א וי"ב של בתי-הספר העל-יסודיים, על מוריהן, ישתתפו בביקורי התייחדות. ביקורי התייחדות ייערכו גם

ליד אנדרטות הזיכרון ובבתי י"ד לבנים". בביקורי התייחדות יונחו פרחים וייקראו פרקים מתאימים.

ח. תג "זיכור" — הפרח "דם המכבים"

לקראת עצרת יום הזיכרון יחולק בין התלמידים בחינוך העל-יסודי תג "זיכור" — הפרח "דם המכבים", שהוכן על-ידי מרכז יד לבנים, בשיתוף עם המחלקה להנצחת החייל במשרד הביטחון. כל בית-ספר על-יסודי יקבל ממחלקת החינוך של הרשות המקומית מספר מעטפות, כמספר הכיתות בחטיבת-הביניים ובחטיבה העליונה. בכל מעטפה 85 תגי "זיכור" שיחולקו אחד לתלמיד, והיתר — לבני המשפחות של התלמידים.

ט. מוסדות החינוך יכולים להסתייע בפרסומים אלה:

1. "יום הזיכרון לחללי צה"ל" — חוברת בהוצאת משרד הביטחון — אגף השיקום, המחלקה להנצחת החייל. בחוברת 4 שערים: קריאה ושירה; עיון ודיון; טקסים והתכנסויות בעקבות לוחמים.

2. "טקס יום הזיכרון לחללי צבא הגנה לישראל" — חוברת בהוצאת מרכז ההסברה ובה הצעות לטקסים וקטעי מקרא.

3. "מגש הכסף" — מקראה בהוצאת משרד החינוך והתרבות.

4. סרטי-קול: "לעזרת העם" — סיפור על שלושה רעים (4231); "שירים לבן" (3884). ניתנים להשאלה או לרכישה במרכזים הפדגוגיים.

5. חוברת זיכרון לחללי צה"ל — בהוצאת משרד הביטחון והיחידה לחינוך חברתי במשרד החינוך והתרבות.

י. עובדי-הוראה, ששכל במערכות ישראל כן-זוג, אב, אם, בן, כת, אח או אחות, זכאי להיעדר מביה"ס ביום הזיכרון לחללי מלחמות ישראל החל בערב יום העצמאות.

היעדרות זו תדווח "כהיעדרות מוצדקת בשכר".

הסימול לדיווח זה לעובדי-הוראה המקבלים משכורתם ממשרד החינוך והתרבות הוא 49.

199. יום העצמאות התשמ"ד

יום העצמאות, שיחול ביום שני, ה' באייר, יעמוד השנה בסימן "שנת הגבורה". בתי-הספר יקיימו פעילות מוגברת בנושא זה.

200. יום איחודה של ירושלים

ביום רביעי, כ"ח באייר (30 במאי), ימלאו שבע עשרה שנה לאיחוד ירושלים. העיר, שמאז חורבן הבית שלטו בה זרים ומאז מלחמת העצמאות בותרה לשניים, שוחררה והייתה לירושלים המאוחדת, השלמה — בירת מדינת ישראל.

א. כינוסים כיתתיים

ביום איחוד ירושלים יעלו כל מוסדות החינוך את משמעות המאורע ההיסטורי בכינוסים כיתתיים.

המחנכים ישוחחו עם התלמידים על מקומה של ירושלים עיר הקודש, לב האומה, בתולדות ישראל, לאור חזונה כעיר הנצח והשלום.

חניכי תנועות הנוער המקיימות פעילות מיוחדת ביום זה, ישוחררו מן הלימודים, בהסכמת הוריהם.

ב. עלייה לרגל לירושלים

לציון יום איחודה של ירושלים, ממשיך אגף הנוער, המחלקה לשל"ח, בשיתוף עם עיריית ירושלים, את המסורת של העלייה לרגל לירושלים. השנה נערך המפעל במשך יומיים, כ"ז, כ"ח באייר (29, 30 במאי). ישתתפו בו אלפי תלמידי בתי-הספר העל-יסודיים מכל רחבי הארץ.

ביום הראשון תהיה העלייה לירושלים. בערב ישתתפו התלמידים באירוע המרכזי בבריכת השולטן. למחרת יסיירו באתרים וצירים בעיר. היום יסתיים במצעד של כל המשתתפים ובשיתוף בני נוער מחו"ל.

לכל מחוז נקבעו צירי העלייה לרגל; מפקחי השל"ח במחוז ומדריכיו עורכים את תכנית הסיוור ומכינים את הרקע ההיסטורי והגיאוגרפי להדרכת התלמידים. בתה"ס נקראים לסייע בארגון המבצע ובהכנת התלמידים. פרטים נוספים ימסרו ע"י מפקחי השל"ח בלשכות המחוזיות.

המפעל משתלב בנושא המרכזי של שנת הלימודים: "אחדות ישראל".

ג. השתלמויות לקראת יום ירושלים

המשרדים המחוזיים של אגף הנוער מקיימים השתלמויות למחנכים, מרכזי חינוך חברתי ומדריכי של"ח, על נושא ירושלים; כן הם עורכים סיורים בשטח.

ד. שידורי הטלוויזיה הלימודית ליום ירושלים

9.00 — ארץ מולדת — בין חומות ירושלים

9.30 — לירושלים

9.45 — בשעריך ירושלים

10.00 — שירי ירושלים — רונן שיר

כולי ירושלים

10.30 — קישקשתא (מה פתאם — לילדים לא שומעים — על נושא ירושלים)

11.00 — ירושלים — עיר של שכונות

11.30 — רח' הנביאים

ה. אמצעי לימוד לנושא ירושלים, הנמצאים להשאלה במרכזים הפרדוגניים

ראה חוזר מנכ"ל מב/8 (ח' בניסן התשמ"ב — 1 באפריל 1982), סעיף 270.

201. הסמכת יועצים לבתי-הספר

הדרישות לקבלת הסמכה לייעוץ בבתי-ספר למי שיועסק ע"י משרד החינוך והתרבות החל מספטמבר 1985 יהיו:

א. הכשרה

תואר אוניברסיטאי וקורסי חובה:

לשם קבלת הסמכה כיועץ בבתי-הספר, על היועץ להיות בעל תואר אקדמי בייעוץ, מטעם מוסד מוכר להשכלה גבוהה או מטעם מוסד אקדמי מוכר בחוץ-לארץ.

תכנית הלימודים של המתכשר לייעוץ תכלול:

— מדעי ההתנהגות.

— תיאוריות של ייעוץ.

— טכניקות ושיטות בייעוץ.

להלן פירוט:

(א) פילוסופיה ועקרונות ההדרכה

(מבוא לשירותי הדרכה בבתי-ספר ומערכת יחסים במסגרת המסייעת).

(ב) כלי הערכה ומדידה בחינוך

(עקרונות בבניית מבחן, התמצאות ויכולת אינטרפרטציה של מבחני קבוצה ומבחנים המיועדים לפרטים בודדים, המתאימים לילדים בגיל בית-הספר, גישות להבנת מקרים).

(ג) חינוך לבחירת מקצוע והתפתחות מקצועית

(תיאוריות בבחירת מקצוע, מידע חינוכי ותעסוקתי, גישות לתהליכי קבלת החלטות בבחירת מקצוע, תכניות וטכניקות של התפתחות קריירה מקצועית, ייעוץ בבחירת מקצוע).

(ד) מבוא למחקר במדעי החברה

(מתודולוגיה של המחקר, סטטיסטיקה, שימוש ואינטרפרטציה של ספרות מקצועית).

(ה) ייעוץ אישי

(טכניקות ראיון, ייעוץ במערכת יחסים בין-אישיים, אבחון וטיפול בייעוץ, יישום תיאוריות ייעוץ בתצפית בסימולציות, הקלטות של נסיונות ייעוץ אישי).

(ו) ייעוץ: תיאוריה ומעשה. רצוי בצרוף עם קורס בייעוץ אישי.

(תיאוריות ייעוץ ויישומן במערכת של בית-הספר, תיאוריות בחקר האישיות ותרומתן לייעוץ).

(ז) גדילה והתפתחות

(הטבע האנושי וצרכיו בתחום הפסיכולוגי, הפיסיולוגי והסוציולוגי).

(ח) עבודה קבוצתית

(תיאור וסיווג של קבוצות, דינאמיקה קבוצתית, שיטות וכישורים בהגשת סיוע, השימוש בעבודה קבוצתית במערכת בית-הספר, מתן הזדמנות לצפייה, להשתתפות ולהנחיה של קבוצה עם הדרכה).

(ט) תלמידים בעלי צרכים מיוחדים

(מבוא לפסיכולוגיה של הילד, נכות נפשית ופיסית והשלכותיה בייעוץ).

- (י) תהליכי הדרכה
(ייו) יישומי הדרכה בעבודת היועץ עם מורים, וגורמים חינוכיים אחרים במקצועות המסייעים).
- (יא) סוגיות בייעוץ
(תכניות מובנות בייעוץ, כגון: משדרי ייעוץ והכוון של הטלוויזיה הלימדית, זהות אישית, הוראה טיפולית, התמודדות במצבי לחץ ומשבר, הכנה לצה"ל, הכנה לעבודה וכו').
- (יב) עבודה מעשית פעילה.
- (יג) היכרות עם מערכת החינוך בישראל ובעיותיה, כגון: בעיות חברה, משק, תעשיה וכיו"ב.
- (יד) קורסים נוספים שיוצעו ע"י המוסדות להשכלה גבוהה ואשר יעזרו למתכשר לייעוץ לפתח מיומנויות נוספות בהתאם למגזרי הגיל שבהם יהיה מעוניין להשתלב, כגון: תפקיד היועץ בחטיבת הביניים או בבית-הספר היסודי או בחינוך המיוחד וכיו"ב.
- ב. תעודת הוראה
לשם קבלת רשיון לייעוץ, על היועץ להיות בעל תעודת הוראה מוכרת ע"י משרד החינוך.
- ג. נסיון בהוראה
רשיון קבוע לייעוץ יינתן לאדם שמילא אחר התנאים האחרים והתנסה בהוראה במשך שנתיים לפחות.
- ד. רשיון לייעוץ
אדם שמילא אחר הדרישות הנ"ל (למד לימודי הכשרה לייעוץ; הגו בעל תעודת הוראה מוכרת ע"י משרד החינוך והתרכבות; רכש נסיון של שנתיים. בהוראה) — זכאי לרשיון זמני לייעוץ.
הרשיון הזמני יינתן לשנתיים. במשך זמן זה יעבד היועץ תחת פיקוחו של מפקח על מורים יועצים. המפקח על המורים היועצים, בתיאום עם המפקח הכולל על המוסד, יוכל להמליץ — על קבלת רשיון קבוע לייעוץ בתום שנתיים.
בסמכותו של המפקח על המורים היועצים להמליץ על הארכת הרשיון הזמני לשנה שלישית. הדיון הסופי בוועדה פריטטית.
אם בתום שנת העבודה השלישית לא הומלץ על מתן רשיון קבוע לייעוץ לא יועסק האדם כיועץ בבתי-הספר.
- ה. הסמכת יועצים בבתי-הספר למועסקים על-ידי משרד החינוך והתרכבות בתקופה שלפני ה-31 באוגוסט 1985
אדם שהועסק במערכת החינוך כיועץ בבתי-הספר בתקופה שלפני ה-31 באוגוסט 1985 יהיה זכאי לרשיון קבוע לייעוץ בתנאי שעמד באחת מהדרישות הבאות:
- (1) הינו בעל תואר אקדמי בייעוץ מטעם מוסד מוכר להשכלה גבוהה בארץ;
 - (2) בעל תואר אקדמי מקביל בייעוץ מטעם מוסד מוכר להשכלה גבוהה בחו"ל.
 - (3) בעל תואר שני בפסיכולוגיה מטעם מוסד מוכר להשכלה גבוהה ונסיון של 3 שנים לפחות בחינוך.

- (4) בוגר הקורס הדו-שנתי בייעוץ.
- (5) עבד בייעוץ בבתי-ספר 7 שנים או יותר.
- (6) מקרים חריגים, שיובאו לוועדה בראשותו של מנהל המחלקה לתנאי שירות, נציג שפ"י ונציג המורים.

202. ספרי לימוד — היערכות לשנות-הלימודים התשמ"ה

- א. ספר לימוד הוא ספר המיועד לשמש אמצעי הוראה סדיר, וכשהוא מאושר מותר לחייב את התלמידים להשתמש בו.
- חוברת עבודה היא ספר לימוד שרובו מורכב מתרגילים, שאלות ועבודות-לתלמיד. (בחוברת עבודה אפשר להשתמש שימוש רב-פעמי).
- ב. מחובתו של כל מורה לטפח בתלמידיו את ההכרה כי ספר הלימוד הוא מקור חשוב להתפתחותם ולהרחבת ידיעותיהם, וכי עליהם לנהוג זהירות וכבוד בכל הספרים ובמיוחד בספרי קודש. על התלמידים להבין שמחירם הגבוה של הספרים מצדיק מאמץ לניצולם במשך מספר שנים, על ידי שימוש חוזר בהם, העברתם או מכירתם מתלמיד לתלמיד.
- יש לחנך את התלמידים:
- (1) לשמור על שלמות הספר ועל ניקיונו.
 - (2) לא לקפל את דפי הספר או לדפדף בו אגב קימוט דפים.
 - (3) לעטוף את ספרי הלימוד בעטיפה צנועה וזולה ולהשתמש בסימנית, מעשה ידי התלמיד, לשם ציון מקום בספר.
- ג. בבוא בית-הספר ומוריו לקבוע את רשימות ספרי הלימוד, שניתן לחייב את התלמידים לרכושם או להחזיק בהם דרך קבע, יש להקפיד, בין השאר, על היבטים אלה:
- (1) שימוש בספרים מאושרים על ידי משרד החינוך והתרכבות בלבד.
 - (2) הימנעות מהחלפה בלתי סבירה של ספרי לימוד.
 - (3) רכישה מסודרת וחסכונית.
- ד. מטעמי חיסכון וחינוך לחיסכון —
- (1) לא ייקבעו ברשימה של בית-הספר ספרי לימוד, או חוברות עבודה, כאשר קיים ספק אם ישתמשו בהם.
 - (2) אין להחליף ספר ברשימת ספרי הלימוד וספרי העשרה לתלמידים, אלא לאחר שהשתמשו בו ארבע שנים לפחות.
 - (3) אין לדרוש מהתלמידים לרכוש ספר לימוד משנת הדפסה מסוימת או משנת ההדפסה האחרונה, אלא אם כן נפסלה שנת הדפסה קודמת מחמת אי קריאותם של עותקי הספר. במקרים שקיים הבדל במספור העמודים, או שחסר קטע מסוים במהדורה ישנה, יש לסייע לתלמידים להתגבר על קושי זה.

(4) כדי לאפשר שימוש חוזר, יש לאסור שימוש בספר לימוד כחוברת עבודה, אלא אם כן נועד הספר מראש לשמש חוברת עבודה.

ה. משרד החינוך והתרכות —

(1) אינו מאשר הוצאת מהדורות חדשות של ספרי לימוד לתלמידים (פרט למהדורות ניסוי מאושרות), אלא אם כן חלו תמורות משמעותיות במערכות המדע והמציאות או בתכנית הלימודים, המחייבות שינוי הכרחי בספר.

(2) מחייב, אם הדברים אמורים בתוספת לא גדולה, להוסיפה בהדפסה על דפי השער או בתוספת דפים מספר, או בהדפסה חוזרת, שאין חובה לקנות דווקא אותה. הוא הדין בתיקון של טעויות לא רבות ולא משמעותיות כנ"ל.

(3) אינו מאשר, בדרך כלל, מהדורה מחדשת ומתוקנת, אלא חמש עד שבע שנים אחרי קודמתה (פרט למהדורות ניסוי מאושרות).

(4) אינו מתיר לכלול בספר לימוד שניתן לשימוש חוזר, חוברת עבודה או דפי עבודה או תרגילים שהתלמידים כותבים בהם.

(5) מפרסם את הרשימה הכללית של ספרי הלימוד המאושרים אחת לשנה, בחזר מיוחד של המנכ"ל ובמידת האפשר רק בחזר חלקי מיוחד, המשלים את החזר המלא שיצא שנה לפני כן.

(6) ניתן לפרסם באותה שנה עצמה, רשימה משלימה לרשימה המאושרת לאחר שהתפרסמה, אך לא יאוחר מ-1 ביוני.

(7) מעודד הוצאת חוברות השלמה צנועות בנושאים הלימודיים השונים, כדי למנוע הוצאת מהדורות חדשות של מקראות וספרי לימוד גדולים בעקבות שינויים קלים בתכנית הלימודים.

(8) דורש לבצע הדפסות חדשות של ספרי הלימוד הנמצאים בשימוש על נייר אטום ולהקפיד על כריכתם בכריכה תקינה ועמידה, כך שאפשר יהיה להשתמש בהם שנים אחדות ולהעבירם מיד ליד.

(9) יבטל, לאחר התראה, אישור של ספר שהמנכ"ל לא דאג להפיצו באופן סדיר בחודשים מאי — אוגוסט בכל חלקי הארץ.

(10) מוציא מן הרשימה המאושרת ספרים שתפוצתם נמוכה, במקרים שהדבר מעלה את המחיר.

(11) מפרסם מחירון של ספרי הלימוד המאושרים, לפי חטיבות ומקצועות, ודואג להפצתו בבתי הספר, בנקודות מכירה, בקרב ועדי ההורים וברשויות המקומיות.

(12) תלונות על הפקעת מחירים של ספרי לימוד, על טיב הכריכה ועל מחסור שלהם בחנויות, תימסרנה למחלקה לאספקה ושירותים משקיים במשרד החינוך והתרכות.

ו. חובתו של בית הספר לעשות ככל שידו מגעת, שכל תלמיד יהא מצויד בכל ספרי הלימוד הדרושים לו, בסוף שנת הלימודים ובמשך הפגרה, ולא יאוחר מראשית שנת הלימודים.

ז. ארגון הספרים לשנת הלימודים החדשה יתבצע לפי לוח זמנים זה:

(1) תוך ארבעה שבועות לאחר תום פגרת הפסח, תקבע המועצה הפדגוגית או הוועדה המקצועית של בית הספר, את רשימת הספרים לכיתות ולמקצועות לשנת הלימודים החדשה.

(2) לא נקבעה במועד זה רשימה כנ"ל, יפרסם מנהל בית הספר את רשימת הספרים של השנה השוטפת כמחייבת גם לשנת הלימודים החדשה.

(3) לא יאוחר מראשית חודש יוני, תימסר לתלמידים רשימת הספרים לשנה החדשה. ברשימת הספרים יצויינו מחירי הספרים על פי "מחירון" ספרי הלימוד. לא יוכנסו שינויים ברשימה זו לאחר שהובאה לידיעת התלמידים, גם אם יוחלף מורה בכיתה.

(4) בית הספר ידריך את תלמידיו להשיג ספרים שהיו בשימוש. בשבוע האחרון של שנת הלימודים יקיים בית הספר "יריד ספרים" פנימי, כדי לאפשר לתלמידים להשלים את רכישת הספרים הדרושים לשנת הלימודים החדשה. ה"יריד" יאורגן על ידי המנהל ומחנכי הכיתות ואלה גם יפקחו עליו.

(5) בפעולה זו ישתפו מועצות התלמידים, ועד ההורים המוסדי, ועדי ההורים הכיתתיים ורשות החינוך המקומית.

(6) במקום שקיימת בו אספקה מרכזית, ימסור מנהל בית הספר את רשימות הספרים לשנת הלימודים החדשה למחלקת החינוך ברשות המקומית, מוקדם ככל האפשר.

(7) משרד החינוך והתרכות, מחלקת החינוך ברשויות המקומיות, המפקחים, מנהלי בתי הספר והמורים, ועדי ההורים והמוליים, יעודדו את התלמידים והוריהם, בדרכי פרסום והסברה שבידיהם, לרכוש את ספרי הלימוד לשנה החדשה מוקדם ככל האפשר.

ח. יש לחפש כל דרך אפשרית להקלת נטל ההוצאות על ספרי לימוד. בנוסף לעריכת יריד הספרים בבית הספר, מומלץ לבחון הצעות שונות, כגון:

(1) עריכת יריד ספרים יישובי, שיאפשר העברת ספרים מתלמידי בית הספר אחד לתלמידי בית ספר אחר.

(2) שימוש בחומר משוכפל ומצולם, בלי לפגוע בזכויות היוצרים.

(3) הקמת מדור להשאלת ספרים במסגרת ספריית בית הספר.

203. החינוך לאמנות הבמה

מר דוד שריר, המשמש מדריך ארצי לחינוך לאמנות הבמה, יהיה מעתה ממונה, בתוקף תפקידו, על הפעולות הקשורות לאמנות הבמה, כגון: תכניות לימודים, בחינות הבגרות, עבודות גמר שנתיות. הכתובת לפניות: הוועדה לאמנות הבמה, לשכת ההדרכה, משרד החינוך והתרכות, רח' דוד המלך 8, ירושלים 91911, או: מר דוד שריר, רח' דובנוב 20, ת"א 64369, טל' 261684—03.

204. קביעת מזוזות

מנהלי בתי ספר יהודיים ומנהלי רשויות חינוך מקומיות מתבקשים להקפיד על קביעת מזוזות בפתחי החדרים כמקובל בדיני ישראל וכנהוג במשרדי הממשלה.

205. בחירות להסתדרות המורים במוסדות החינוך

בעוד כחדשיים תיערכנה בחירות בקרב מורי בתי הספר, החברים בהסתדרות המורים.

מאחר ומדובר בבחירות לאגוד מקצועי, מותר לנציגי רשימות מתחרות להיכנס לחדרי המורים במוסדות החינוך בכל הקשור בבחירות אלה.

206. "יער אחדות ישראל"

מועצת המורים למען הקרן הקיימת לישראל מקיימת עתה את פרויקט הנסיעה השנתי שהוא: "יער אחדות ישראל", כמבצע משלים לנושא "אחדות ישראל".

פרטים על הנסיעה יישלחו בנפרד על ידי המועצה.

207. השתלמות בנושא פיתוח תכניות לימודים של עובדי ההוראה היוצאים לשנת השתלמות בהתשמ"ה

א. כללי

האגף לתכניות לימודים והמחלקה להשתלמות מורים יקיימו בשנת התשמ"ה מחזור שני של קורס להכשרת מפתחי תכניות לימודים. הקורס מיועד לעובדי ההוראה היוצאים לשנת השתלמות במסגרת "קרן ההשתלמות". ההכשרה תכלול שעות השתלמות עיונית והתנסות מעשית מודרכת. הקורס מקנה גמול השתלמות ומוכר על ידי קרנות ההשתלמות.

ב. מטרות התכנית

מטרות התכנית הן אלה:

- (1) לחזק את יכולת המורה להשתמש בתכניות הלימודים באופן מירבי, ולפתח תכניות לימודים על פי הצורך.
- (2) לחזק את הקשר שבין האגף לתכניות לימודים וציבור עובדי ההוראה.
- (3) להכשיר גורמים מקומיים, קהילתיים ובית-ספריים, הפועלים בתחום פיתוח תכניות הלימודים.
- (4) להכשיר עתודה של עובדי חינוך שעשויים להצטרף לצוותים המפתחים תכניות לימודים.

ג. תכנית ההכשרה

תכנית ההכשרה תכלול:

- (1) שש שעות לימוד שבועיות, לפחות, במוסד מוכר להשכלה גבוהה, בתחום תכנון לימודים, או בתחום מקצוע ההוראה שבו מתמחה המשתלם.
- (2) שתי שעות שבועיות של השתלמות במסגרת האגף לתכניות לימודים (השעות תרוכזנה ביום אחד בחודש, יום חמישי בשבוע).
- (3) סדנת כתיבה בהיקף של יום בשבוע (8 שעות) באחד הצוותים שבאגף לתכניות לימודים, בהתאם לתחום ההתמחות.

למשתלמים יוחזר שכר הלימוד עבור שעות הלימוד הנדרשות במסגרת זו, אך לא יותר מ-50% של שכר הלימוד הנדרש עבור מכסת לימודים מלאה בשנה אקדמית. כמו כן יוחזרו הוצאות הנסיעה להשתלמות החדשית בירושלים.

ד. הכישורים הנדרשים

הכישורים הנדרשים מן המועמדים הם אלה:

- (1) השכלה של מורה בכיר לפחות.
- (2) נסיון בהוראה בתחום שבו מבוקשת ההתמחות.

ה. התחומים המוצעים

להלן רשימת התחומים שבהם אפשרית השתלמות של המועמדים. כמו כן מצויין המקום שבו תחקיים סדנת הכתיבה:

- (1) לימודי המולדת והחברה לכיתות ב'-ד', ממ' וממ"ד — בירושלים
- (2) ספרות ולשון לכיתות ב'-ה' ממ' — בירושלים
- (3) ספרות ולשון לכיתות ב'-ד', ממ"ד — בירושלים
- (4) תושבע"פ יסודי ועלי-סודי, ממ' — בירושלים
- (5) גיאוגרפיה לכיתות ה'-ט', ממ' וממ"ד — בירושלים
- (6) חקלאות, ממ' וממ"ד — ברחובות
- (7) מקרא לבי"ס יסודי וחט"ב, ממ"ד — בירושלים
- (8) מתמטיקה לביה"ס היסודי — בירושלים
- (9) גיאוגרפיה לכיתה ו' ולחט"ב — בירושלים
- (10) פיסיקה וכימיה לחט"ב — בירושלים
- (11) ביולוגיה לחט"ב — ת"א או ירושלים
- (12) היסטוריה לביה"ס הממ"ד כיתה ו' וחט"ב — בירושלים
- (13) תכניות לימודים למגזר הערבי — בירושלים
- (14) חינוך תזונתי וכלכלת-בית לבי"ס יסודי — בירושלים
- (15) פרקים בתולדות היישוב לבי"ס יסודי — בירושלים
- (16) אזרחות חט"ב ממ' וממ"ד — בירושלים
- (17) אזרחות ולימודי חברה לחטיבה העליונה, ממ' וממ"ד — בירושלים
- (18) ספרות לכיתות ז'-י"ב, ממ' — בירושלים
- (19) לשון לכיתות ז'-י"ב, ממ' וממ"ד — בירושלים
- (20) מקרא לבי"ס יסודי חט"ב וחט"ע, ממ' — בירושלים
- (21) תכניות לימודים יחודיות לבית-הספר היסודי הממ' — בירושלים.

1. המשך פעילות

למשתתפים בתכנית הכשרה זו לא מובטחת העסקה בתחום פיתוח תכניות לימודים. עניין זה ייבחן על פי הצרכים באגף לתכניות לימודים ובמחוזות.

2. הרשמה

עובדי הוראה המעוניינים להציג את מועמדותם יפנו בכתב על פי המען שלמטה ויציינו בכתב את הפרטים הבאים:

(1) שם, כתובת, מספר טלפון (בבית)

(2) השכלה

(3) ותק בהוראה

(4) מקצועות התמחות אקדמיים

(5) מקצועות ההוראה

(6) תחום ההתמחות המבוקש (על פי סעיף ה לעיל)

(7) תחום התמחות נוסף, כאפשרות שנייה.

המועמדים יוזמנו לראיון. התאריך האחרון להצגת המועמדות: יום שלישי, י"ג באייר התשמ"ד (15 במאי 1984). מספר המקומות מוגבל. האגף איננו מתחייב לקבל את כל הפונים, גם אם כישוריהם מתאימים.

המען להתקשרות: מדור ההפעלה

האגף לתכניות לימודים

משרד החינוך והתרבות

ירושלים 91911

(טלפון 5—817251—02, קו פנימי 225).

208. חידון "עם אחד"

במסגרת הנושא המרכז "אחדות ישראל", מפרסם מרכז ההסברה בכל יום רביעי, עד יום ירושלים, חידון נושא פרסים בעתון "ידיעות אחרונות". החידון מכוון לעורר למחשבה ולגרות לעיון נוסף והוא כולל הפניה לספרי עזר. נושאי החידון הם רעיונות, מעשים ואנשים לאורך הדורות היכולים לשמש ביטוי דוגמא לאחדות ישראל. החידון מתאים לבוגרים ולצעירים כאחת.

209. תחרות חיבורים ארצית בנושא "אחדות ישראל"

המזכירות הפדגוגית מכריזה על תחרות ארצית בכתיבת חיבורים בנושא "אחדות ישראל".

התחרות תיערך בשני שכבות גיל: א) לכיתות ד', ה', ו' (ב) לכיתות ז', ח', ט'.

לתחרות שני שלבים:

שלב א' — כל בית-ספר יקיים תחרות בית-ספרית, ויבחר שלושה חיבורים, שייצגו אותו בתחרות המחוזית. על החיבורים להגיע ללשכת המחוז עד יום שישי, ב' באייר התשמ"ד (4.5.84).

בראש כל חיבור יש לרשום את שם הכותב, כתובתו, טלפון, שם בית-הספר.

שלב ב' — שלושת החיבורים המצטיינים במחוז מכל שכבת גיל, יישלחו למזכירות הפדגוגית עד יום שישי, ט"ז באייר התשמ"ד (18.5.84).

ביום רביעי, כ"ח באייר התשמ"ד (30.5.84) יום שיחרור ירושלים, יחולקו למצטיינים 2 פרסים. הפרסים נתרמו ע"י בנק-ישראל ויחולקו בטקס שיתקיים בבנק ישראל, הקרייה, ירושלים.

210. שבוע המורשת הדרוזית

בימים ל' בניסן — ו' באייר (2—8 במאי) תציין העדה הדרוזית את שבוע המורשת הדרוזית החמישי באירועים אלה:

א. יום חידונים לבחירת חתן המורשת הדרוזית בבתי-הספר הדרוזיים

ב. כנס צופים

ג. תערוכה על הווי דרוזי

ד. ימי שדה לשל"ח וטיולים לאתרים דרוזיים

ה. יום הורים

ו. חלוקת פרסים לחיבורים בנושא הנצחת חללים ולצוותים חינוכיים מצטיינים

ז. ביקורים של בתי-הספר בבית "יד-לבנים" בדליאת אל-כרמל.

בבתי-הספר הדרוזיים יתקיימו תחרויות ספורט ופעולות חברה, וחגיגות לציון הארוע ולציון יום העצמאות וחג הנביא שועיב. כן יפורסמו ידיעות הוועדה לחינוך ותרבות לדרוזים, עיתוני כיתות ועיתוני בית-הספר, שקופיות ומשחקים לכיתות הגיל הרך, וחומר לבתי-הספר העבריים.

ראשי פרקים לשיחות על הנושא הובאו בחזור מנכ"ל מ/7 מיום ו' באדר התשמ"ב (1 במרס 1982) עמ' 39 — 40. המעוניין בחומר נוסף יפנה למשרד החינוך והתרבות, הוועדה לחינוך ולתרבות לדרוזים, רח' ממילא 20, ירושלים 91911.

בתי-ספר יהודיים וערביים מוזמנים לבקר במסגרת השבוע בתערוכות ובבתי-הספר הדרוזיים.

211. מבצע 100 ימי נקיון

א. הממשלה, בישיבתה מיום ראשון, ב' באדר א' התשמ"ד (5.2.84), החליטה על מבצע נקיון ארצי. השרה ש' דורון מונתה לעמוד בראש המבצע, אשר ייפתח בכנסת בכ"ט באדר ב' התשמ"ד (2 באפריל 1984).

במסגרת המבצע ינקו: שכונות, חופים, צידי כבישים, שמורות טבע ואתרי תיירות.

ב. השבוע שבין ב' באייר התשמ"ד — ט' באייר התשמ"ד (4—11.5.84) יוקדש לנקיון במוסדות החינוך. בשבוע זה מתבקשים בתי-הספר —

- לקיים מבצעי נקיון בכל מוסדות החינוך בארץ, בתאום עם רשויות החינוך המקומיות;
- להקדיש שעות מחנך לנושא הנקיון, הנזי ושמירת רכוש הציבור;
- לשפר מיתקנים בחצרות בתי-הספר, בסיוע ההורים;
- להקים גינות בחצרות מוסדות החינוך;
- להגביר את הפיקוח לאיתור מפגעי בטיחות בחצר בית-הספר;
- להקים סיירות איכות הסביבה;
- לקיים חידון איכות הסביבה;
- לקיים תחרות חיבורים בנושא הנקיון;
- נא לשלוח שני חיבורים מצטיינים מכל בית-ספר למזכירות הפדגוגית, רחוב דוד המלך 8, ירושלים. התלמידים יקבלו תעודות השתתפות בתחרות החיבורים.

ג. משרדי ממשלה וארגונים שונים נוטלים חלק במבצע זה. אחדים מהמשרדים קבעו אנשי קשר שניתן להסתייע בהם. גם הרשויות המקומיות משתתפות במבצע וממלץ לפנות אליהם לתאום.

להלן רשימת המשרדים ואנשי הקשר:

- מע"צ — מר ראובן יום טוב או מר מרדכי וייס, טל' 02-277211
- החברה להגנת הטבע — מר ראובן אורטל או גב' יעל שוהם, טל' 02-536271
- משרד הפנים — ד"ר יובל כהן, טל' 02-660151
- משרד התיירות — מר שאול בהירי, טל' 02-237311
- משרד הבריאות — מר רמי הלפרין, טל' 02-247471
- משרד החינוך והתרכות — מר בנימין לוי, טל' 02-238420

212. שבוע "ישראל יפה"

בימים י"א—ט"ז באייר התשמ"ד (13—18 במאי), תקיים המועצה לארץ ישראל יפה שבוע "ישראל יפה" בכל מוסדות החינוך. השבוע יוקדש לנושא יש"י — "ישראל שלי יפה".

הפעילויות המומלצות לשבוע זה הן:

- מסדר בוקר;
- אימוץ בית-ספר ודאגה לטיפוחו;
- קישוט בית-הספר בצילומים, תמונות, חיבורים וציורים;
- עריכת תערוכה בנושא: "כיעור ויופי";
- לימוד שירי ארץ-ישראל היפה;
- בגני הילדים: תכנית הלימודים "אני בישראל יפה";
- תחרות הכיתה הירוקה.

המועצה לישראל יפה פרסמה חומר חדש הכולל תכניות פעולה, עבודה יצירתית והצעות להפעלת חברת

הילדים. נוסף על כך ניתן להסתייע בחומר עזר, כגון: שקופיות "כיעור ויופי", "ארבעה סיפורי יופי", חוברות: "אני בישראל יפה", "ישראל יפה בעזרתנו", כרזות, מדבקות ועוד. בתי-ספר מעוניינים יפנו אל משרדי המועצה לישראל יפה:

- תל-אביב: לב דיוגוף (דיוגוף סנטר), טל' 03-285710
- ירושלים: רח' יפו 97, בנין "כלל", טל' 02-232640
- חיפה: רח' בלפור 9, טל' 04-663791
- באר-שבע: רח' ההסתדרות 73, טל' 057-32527
- אשקלון: לשכת מודיעין אפריר, טל' 051-32412
- רחובות: עיריית רחובות, רח' גולדברג 6, טל' 054-73949
- ראשון לציון: כיכר המייסדים 5, טל' 03-994111
- נתניה: רח' עמק חפר 29, טל' 053-24112
- הרצליה: רח' דוד המלך 48, טל' 052-77086
- ערד: מתנ"ס ערד, טל' 057-957747

213. תחרות ציורים: "למה כך — אפשר גם אחרת"

במסגרת שבוע הילד בישראל תיערך תחרות ציורים בנושא: "למה כך — אפשר גם אחרת". התחרות מיועדת לקבוצות גיל 9—14, 14—18.

המשתתפים רשאים לצייר על נושאים מתחום זה לפי בחירתם, על נייר בגודל רבע גליון (35×50 ס"מ) או שמינית גליון.

התלמידים שציוריהם ייבחרו יוזמנו למפגש עם ציירים ומאיירים, וציוריהם יוצגו בתערוכה שתוצג ברחבי הארץ.

המועד האחרון להגשת הציורים הוא כ"ט בניסן התשמ"ד (1.5.84). על המשתתפים לציין בברור: שם, גיל, כתובת ולשלוח את העבודות על פי הכתובת: "עם יפה — עם אחד" מפעלי חינוך, המלך ג'ורג' 48, תל-אביב — 64337, עבור: "למה כך? — אפשר גם אחרת!" — ציורים.

214. תכנית יישומית בנושא: "עם יפה — עם אחד"

תנועת "עם יפה — עם אחד" הוציאה לאור תכנית יישומית בנושא: "עם יפה — עם אחד", המשתלבת בנושא "אחדות ישראל".

המעוניינים יפנו אל "עם יפה — עם אחד", מפעל חינוך, ת.ד. 11236, תל-אביב, 64337, טלפון 03-288562, 03-289005.

215. "יאנוש קורצ'אק במחשבות"

א. האגודה הבינלאומית על שם יאנוש קורצ'אק בשיתוף עם אגודת קורצ'אק בישראל ובארצות אחרות מציעה לילדי העולם להכיר את חייו ויצירותיו של יאנוש קורצ'אק, על ידי השתתפות בתחרות הבינלאומית על הנושא: "יאנוש קורצ'אק במחשבות".

ב. התלמידים המעוניינים יקראו על חיי קורצ'אק ואחדים מספריו (כגון: המלך מתיא הראשון, יותם הקסם, הנער העקשני, קובץ ספורים וכד') ויענו על השאלות האלה:

- (1) מה היית עושה לו היית המלך מתיא או יותם הקסם או ג'ק הקסן? האם היית נוהג כאחד מהם או אחרת? מדוע?
- (2) יאנוש קורצ'אק היה רופא, סופר ומחנך. איזה מקצוע מוצא חן בעיניך ביותר ואיזה היית בוחר לעצמך. מדוע?
- (3) לו היית מבוגר, כיצד היית מתייחס לילדים?
- (4) רגשות שבלבנו ביחס לאנשים אפשר להביע בצבעים. לפניך כל הצבעים ותוכל להשתמש בהם. באלו צבעים היית רוצה לספר על קורצ'אק?

ג. תנאי ההשתתפות בתחרות:

- בתחרות יכולים להשתתף ילדים מגיל 10 עד 15.
- כל משתתף יכול לענות על שאלה אחת או אחדות.
- העבודות צריכות להיות כתובות באופן קריא: בהיקף של שני עמודים קוורטו.
- מעבר לכל עבודה יש לרשום את שם המשתתף ושם משפחתו, גילו וכתובת מדויקת עם מיקוד וכן את שם בית-הספר וכתובתו.
- ד. את העבודות יש לשלוח עד ל' בסיון התשמ"ד (29.6.1984) אל האגודה ע"ש יאנוש קורצ'אק, בית לוחמי הגיטאות, רח' ארלוזורוב 102, תל-אביב — מיקוד 62097.
- בבתי-ספר, שישתתפו בתחרות באופן מאורגן, מתבקשים המורים לבחור עבודה אחת מכל כיתה ולא יותר מחמש עבודות מכל בית-ספר.
- התוצאות והפרסים יפורסמו עד סוף שנת 1984. התשובות הטובות ביותר יפורסמו בעתונות, בתצוגות ובצורות אחרות בהתאם לתנאים.

216. הצגות לתלמידים

- א. "הנסיכה שלא צחקה" — תנייה ארועים, עין יעקב 7, ת"א, טל' 316607—03.
- עיבוד ועריכה: דפנה קראטה שורץ/שי שורץ; בימוי: שי שורץ; שחקנים: דפנה קראטה שורץ/שי שורץ; עיצוב תפאורה ותלבושות: לאה בלוך שוטלנד.
- סיפור על נסיכה שתמיד היתה עצובה. אביה המלך מתאמץ למצוא אדם שיצליח לשמחה, אך לשוא. באותו זמן חי ביער בלכול המחפש חבר. הוא שומע על מצוקת הנסיכה העצובה. וכמו כל האגדות, הזוג המאושר בא כברית הנישואים. השחקנים מגישים את ההצגה תוך החלפת דמויות ומקומות. ההצגה משלבת ומשתפת את הילדים באופן פעיל. מומלץ לבני 4—8.
- ב. "רחלי" — תיאטרון מצנפת; מירי פארי, טל' 363965—03.
- עיבוד ובובות ובימוי: מירי פארי ומרית בן ישראל. שחקנים: מירי פארי ונטע אורן. עיבוד ספרה של פניה ברגשטיין "חרוזים אדומים". לרחלי בעלת הצמות תופר ירחמיאל הסנדלר נעלי חורף חדשות המתגלות כנעלי פלאים. כך מתחיל מסע ההרפתקאות של רחלי. מתאים לבני 3—6.
- ג. "מי מכיר את האיש שבקיר" — תיאטרון הקרון, גן פעמון הדרור, ת.ד. 4211, ירושלים, טל' 633418—02.

רעיון ההצגה: אדאורדו הובשר; מחזה ובימוי: הדס עפרת; שחקנים: רפאל גולדווסר ואדאורדו הובשר; לחן: אסתי קינן; תלבושות: שרה יוסף.

הצגת שחקנים, בובות ומסכות, העוסקת בקורותיו של האיש שבקיר שנמאס לו לשבת בשקט ולשמוע קולותיהם של אחרים. הוא יוצא מן הקיר לפגוש בחיות ובבני אדם ולעשות חיים. כאן מתחילים קורותיו עם האנשים הרגילים. רעיון האיש שבקיר קשור להבנה כי לכל חפץ חיים משלו ויכולת האנשה (אנימציה) — לתת חיים בחפץ. בהצגה משולבים קטעי מוסיקה, תנועה, פנטומימה וכן מסכות ובובות. מומלץ לבני 6—10.

217. שייט על אבובים

שייט על אבובים נעשה ספורט נפוץ בימי הקיץ, במיוחד בפעילויות של תנועות הנוער. להלן הוראות הבטיחות בנושא:

א. שייט על אבובים יבוצע בנחל החצבני, בלבד, בחדשים יולי—אוגוסט. אין לבצע שייט על אבובים בנחלים אחרים או בתקופות אחרות אלא על-פי אישור מיוחד מאת הממונה על הבטיחות במשרד החינוך.

ב. אבובים

- (1) גודל האבוב חייב להיות גדול מספיק על מנת שיוכל להכיל את היושב עליו.
- (2) קוטרו הפנימי של האבוב יהיה 70 ס"מ לפחות.
- (3) האבוב יהיה תקין לחלוטין, ללא תקרים או אפשרות לפיצוץ.
- (4) הוונטיל של האבוב יהיה תקין וללא דליפת אוויר.

ג. קטע השיוט

- (1) זרימת הנחל לא תעלה על 5 קמ"ש בכל קטע של שיט.
- (2) מסלול השיוט ייבדק היטב על-ידי המדריך האחראי כך, שלכל אורכו לא יהיו מכשולים כלשהם (סלעים, ענפים, גזעים וכד').
- עומק המים לא יעלה על 120 ס"מ. האפשרות לצאת מתוך המים תהיה נוחה ומהירה.
- (3) מסלול השיוט ונתיבי השיוט יהיו מסומנים באמצעים בולטים.
- (4) יש להקפיד על סימון ברור ובולט של נקודת סיום השיוט ויש להביאה לידיעת השייטים.
- (5) בנקודת הסיום יימצא מדריך בוגר אשר יסמן לחניכים המשייטים את גמר המסלול בנוסף לסימון נקודת הסיום.
- (6) בראש הקבוצה ישוט מדריך המכיר היטב את המסלול ומכשוליו. בסוף הקבוצה ישוט מדריך נוסף.
- (7) מומלץ להציב מדריכים זוטרים על גדות הנחל לפחות ב-3 קטעי שייט לעזור במקרה הצורך.
- (8) אם קיים מכשול כל שהוא, המחייב יציאה מהמים ועקיפתו לאורך הגדה, יסומן המכשול באופן בולט. כן תתוכנן ותסומן דרך היציאה אל הגדה. ליד מכשול כנ"ל יעמדו מדריך או חניך להזהיר את המשייטים וזאת בנוסף לסימון.
- (9) מסלול השייט לא יעלה על 5 ק"מ.
- (10) קטע השיוט המומלץ נמצא כ-3 ק"מ מזרחית לקיבוץ "חוליות".

ד. הוראות כלליות

- (1) כל חניך יהא נעול בנעלי בד. בשום אופן אין להיכנס למים יחפים. כמו כן יהא החניך לבוש בחולצה דקה או בגופיה ויחבוש כובע במשך השייט.
- (2) רצוי שהמדריך יחבוש כובע מסומן בצורה בולטת. חניכים יכירו את סימון הכובע של המדריך.
- (3) אין לקשור את החניך בחבל לאבוב.
- (4) אין לאפשר לחניך שאינו יודע לשחות, לבצע שייט על אבובים.
- (5) על כל 15 חניכים ישוט מדריך מבוגר המכיר את מסלול השייט היטב.
- (6) על כל 30 חניכים משייטים יימצא חובש ורכב פינוי.
- (7) על כל 300 חניכים משייטים יימצא רופא על צידו ורכב פינוי.
- (8) לפני הכניסה למים יש להדריך את החניכים באופן ברור כיצד להתפנות מן המים בעת צורך, בצורה ראשונה, תקר באבוב או בכל תקלה אחרת.
- (9) אין לקיים שייט על אבובים בחושך או בשעת דימדומים.
- (10) אין לקשור את האבובים זה לזה בחבל או בכל דבר אחר.

218. ענידת תווית זיהוי זוהרות

מנהלי מחלקות החינוך, נוער וספורט ברשויות המקומיות, רכזי של"ח, רכזי החינוך המשלים והחינוך החברתי, מנהלי מוסדות החינוך ורכזי תנועות הנוער, מתבקשים להקפיד על חובת ענידת תווית זיהוי זוהרות לתלמידים, בכל פעילות המתבצעת בשעות החשיכה.

219. בטיחות בהסעת תלמידים הסובלים משיתוק מוחין (C.P.)

מנהלי בתי-הספר של החינוך המיוחד אשר לומדים אצלם תלמידים הסובלים משיתוק מוחין (c.p.) מתבקשים להקפיד שכלי-הרכב המסיעים תלמידים אלה יהיו מצוידים בחגורות בטיחות בכל המושבים.

220. כרטיס רפואי

הרינו מבקשים בזה שהגישא לכרטיס הרפואי, הנמצא במוסדות החינוך היא לרופא ולאחות בית-הספר בלבד.

הצוות הרפואי ימסור להנהלת המוסד כל מידע רלוונטי לקיום פעילות התלמידים במוסד.

221. סיוע לפעולות האגודה למען החייל

האגודה למען החייל בישראל מלווה את חיילי צה"ל מאז קום המדינה באימונים, בפעולות, במלחמות, בשעות של מאמץ והקרבה ובשעות של רגיעה ופנאי. האגודה למען החייל היא גוף התנדבותי ונשענת על מחנה גדול של מתנדבים. בפעולותיה לרווחתם של חיילי צה"ל ולהנעתם זמנם ובעיקר בפעולותיה ליצירת מפגש מתמיד בין אזרחים לחיילים, רב חלקה של האגודה בחיזוק רוחם של חיילי ישראל.

משרד החינוך והתרבות מייחס חשיבות חינוכית רבה לכל פעולה של תלמידים העשויה לסייע לאגודה למען החייל להגשים את יעדיה. המורים מתבקשים לעודד תלמידים לפעולות סיוע בתחומים אלה:

- א. אימוץ יחידות צה"ל על-ידי בתי-ספר.
- ב. השתתפות במפעל לאיסוף פסולת נייר ומכירתה למיחזור.
- ג. השתתפות במבצע לטיגון סופגניות בחנוכה, לחיילים בקווים.
- ד. השתתפות במבצע של משלוח מנות לחיילים בפורים.
- ה. השתתפות במבצעים לגיוס אמצעים במסגרת ההגרלה השנתית, שי לחייל, נופש לחייל וכן על-ידי עריכת מופעים ובזארים.
- ו. השתתפות בחלוקת חבילות-שי לחיילים ביחידותיהם, בראש השנה וכיום העצמאות.
- ז. השתתפות בהפעלת מזנוני-דרכים לחיילים.
- ח. השתתפות בקישוט מועדונים של האגודה בבסיסי צה"ל.
- ט. השתתפות בהפעלת מועדונים לחיילים ביישובים עירוניים.

222. "תל-אביב בראשיתה — 1909—1934"

הקובץ השלישי בסידרת "עידן", הופיע בהוצאת יד יצחק בן-צבי והוא מוקדש לנושא "תל-אביב בראשיתה — 1909—1934". 19 פרקי החוברת מהווים פסיפס של תולדות תל-אביב והתפתחותה ב-25 שנותיה הראשונות. החומר מחולק לארבע חטיבות: "מחקרים וסיכומים", "תעודות וזכרונות", "סופרים, משוררים וציירים", שחיו ופעלו באותה תקופה בתל-אביב ו"חומר עזר" שנועד לסייע בפרטים, בנתונים ובהפנייה אל המקורות. בקובץ גם תאריכון מפורט, ביבליוגרפיה מוערת ו"מדרכון" — מדריך סיורים במדרכות "תל-אביב הקטנה". בחוברת 216 עמודים המלווים תצלומים (כולל צילומי צבע), איורים ומפות.

מחיר החוברת בחודש מארס — 900 שקל. הנחה של 25% תינתן לקנייה מרוכזת או למינויי "קתדרה" ו"פעמים".

223. הקובץ: "יהודי ברית המועצות"

הקובץ "יהודי ברית-המועצות" מס' 71 (7) הוא המשך לשישה קבצים שנתיים שהופיעו בשנים 1976—1982 בשם "האינטליגנציה היהודית בברית המועצות", בעריכתו של דוד פריטל. בקובץ זה, עדויות חדשות של פעילי העליה המנסים להמשיך לפעול, חרף הדיכוי וההפחדה שנקטו נגדם השלטונות הסובייטיים.

הקובץ מכיל 280 עמודים. מחירו 650 שקל. המעוניינים לרכשו יפנו אל ועד המדענים ע"י המועצה הציבורית למען יהודי ברית-המועצות, האוניברסיטה העברית, גבעת רם, מיקוד 91904, בנין שפרינצק, חדר 104.

224. "יצחק קצנלסון"

יצאה לאור החוברת "יצחק קצנלסון". מחברה הוא שלמה אבן-שושן וצורפו אליה קטעים מיצירותיו של מקונן השואה. החוברת ראתה אור לפני 20 שנה על-ידי משרד החינוך והתרבות והיא הוצאה עכשיו מחדש במלאות 40 שנה למותו של המשורר, באשוויץ.

החוברת ניתנת לרכישה ב"בית לוחמי הגיטאות ע"ש יצחק קצנלסון למורשת השואה והמרד", קיבוץ

לוחמי הגיטאות, ד"נ אשרת 25220. מחיר החוברת, במחירי פברואר, 200 שקל. ברכישה מרוכזת ניתנת הנחה של 25%.

225. "סקירה חדשית" — ירחון לקציני צה"ל

אנו ממליצים לחתום על כתב העת "סקירה חדשית", המביא חומר עדכני ומרחיב את הדעת. בירחון מאמרים על נושאים העומדים על הפרק, הנכתבים על-ידי בכירי העולם האקדמי ומומחים בתחומים השונים.

המאמרים עוסקים במגוון רחב של נושאים ובכללם: מדינת ישראל, המזרח התיכון, הסכסוך הערבי-ישראלי, כלכלה, חברה, יהדות והעולם היהודי, יחסים בינלאומיים ועוד. הירחון מטפל בכל הנושאים הללו הן במישור הבסיסי והן במישור האקטואלי. הכתובת: סקירה חדשית, ירחון לקציני צה"ל, ד"צ 01013, צה"ל.

226. פרסומי החברה לחקירת ארץ-ישראל

יצאו לאור:

- (א) "ארץ-ישראל, מחקרים בידעת הארץ ועתיקותיה, כרך י"ז, ספר א"י ברור".
(ב) "אדם ונוף".

בתי-ספר ומנהלים יכולים לרכוש את הספרים בהנחה של 25% בחברה, רח' אבידע 5, ירושלים.

227. תערוכת "תחביב — 1984"

בימים י"ז בניסן התשמ"ד — ה' באייר התשמ"ד (19.4.84 — 7.5.84) תתקיים, באולמי בני-ברית בתל-אביב, רח' קפלן, תערוכת תחביב 1984. בתערוכה יוצגו עבודות בתחום הציור, הצילום, הריקוע, האריגה, הקליעה, עבודות מגפרורים ויצירות פרי תחביבים אחרים. אנו ממליצים לפני מנהלי בתי-הספר לערוך ביקורי תלמידים בתערוכה זו.

228. קורסי קיץ למורים-עולים

בחדשים יולי-אוגוסט 1984 יתקיימו קורסים למורים-עולים החייבים להיבחן במקצועות הבאים או בחלקם:

- א. תנ"ך, לשון עברית, ספרות, היסטוריה ואורחות.
- ב. מתודיקה של הוראת האנגלית.
- ג. מקצועות פדגוגיים.

מורים-עולים החייבים להיבחן במקצועות הנ"ל או בחלקם, יפנו לממונים המחוזיים לקליטת מורים-עולים בלשכות המחוזיות של משרדנו עד כ"ט באייר (31 במאי).

מנהלי מוסדות החינוך מתבקשים להסב את תשומת לבם של המורים הנוגעים בדבר לסעיף זה ולעודדם להשתתפות בקורסים.

הקורסים יתקיימו אם מספר המועמדים יצדיק פתיחתם.

למוסדות החינוך העלייסודיים (לרבות חטיבות-הביניים)

229. הוראת שפת היידיש, התשמ"ה

לאחרונה גדל מספר בתי-הספר המלמדים את שפת היידיש. ברצוננו להפנות את תשומת לב המנהלים, שתלמידים רשאים לגשת לבחינת בגרות ביידיש, כשפה זרה שניה.

בתי-הספר המעוניינים ללמד יידיש בשנת הלימודים התשמ"ה יפנו בהקדם לקבלת פרטים, למר בנימין לוי מפ"א במזוז"פ, משרד החינוך והתרבות, רחוב ממילא 20, ירושלים, טל' 02—238420/430.

230. "בחינות-גמר באנגלית ברמת מסמ"ת-גמר (כל המגמות) ומסמ"ר (מגמת מזכירות) — ביטול הבחינה הפנימית

החל ממועד קיץ התשמ"ד תבוטל הבחינה הפנימית באנגלית מקצועית (שאלון 108741) ברמת מסמ"ת-גמר לכל המגמות ורמת מסמ"ר למגמת המזכירות. הנבחנים ייבחנו בבחינה החיצונית בלבד (שאלון 908141).

התלמידים ימשיכו ללמוד אנגלית מקצועית כחלק מתכנית הלימודים, אולם הבחינה החיצונית תהיה באנגלית "כללית" והיא מתאימה לכל המגמות.

231. בחינות-הבגרות באנגלית: שלוש יחידות לימוד

החל ממועד קיץ התשמ"ד, חומר העזר המותר לשימוש בשעת הבחינה בשלוש יחידות לימוד בלבד, (שאלונים 908543; 908563) יהיה מילון אנגלי-עברי או מילון אנגלי-ערבי.

232. בחינות-הבגרות בתושבע"פ בבתה"ס הדתיים

א. בחינות הבגרות בהרכב מיוחד של שתי יח"ל, מסמ"ת, שאלון מס' 901222, ובהרכב מיוחד של י"ל אחת, מסמ"ר, שאלון מס' 901421 — ייערכו בעל-פה ולא בכתב.

ב. בחינות-הבגרות ב"אישות ומשפחה", שאלון מס' 901212, תכלול את כל חומר היחידה ולא את החוברת "אדם וביתו" בלבד.

ג. נושאי הבחינות כדינים בקיץ התשמ"ד הם אלה:

1. דינים לפי ספר "משנה ברורה", נושאים: ד' וה' — שבת ומועדים.
2. דינים לפי ספר "קיצור שולחן ערוך" (גנצפריד), נושאים: ג' וה' — שבת ומועדים ובין אדם לחברו.
3. דינים לפי ספר "קיצור שולחן ערוך" (מקור חיים), נושאים: ג' וה' — שבת ומועדים והבית היהודי וממונות.

233. אש"ל וביגוד מיוחד למורים בהפלגות בים-התיכון

א. ביגוד למורים ומדריכים בחינוך הימי.

(1) כל המורים והמדריכים המועסקים בבתי מלאכה וסדנאות ימיים, סדנאות למכונאות ימית, מספנת-סירות וכו' יקבלו בגדי עבודה כפי שנקבע בחוזר המנכ"ל לגבי החינוך הטכנולוגי.

נספח א

שידורי הרדיו לבתי-הספר: תכניות מיוחדות למועדים ולאירועים בשליש ג', התשמ"ד

שידורי הרדיו לבתי-הספר מוגשים בכל יום, ברשת א' של "קול ישראל", בשעה: 11.10.

א. ליום הזיכרון לשואה ולגבורה

1. כ"ג בניסן (25.4) בגיא צלמות, בסדרה: "ואלה תולדות"
2. כ"ז בניסן (29.4) תכנית מיוחדת, בסדרה: "סיפור וצליל"

ב. ליום העצמאות

1. כ"ט בניסן (1.5) אפה היתה אמא במלחמת השחרור, בסדרה: "לחינוך המיוחד"
2. ל' בניסן (2.5) מגילת העצמאות, בסדרה: "ואלה תולדות"
3. ד' באייר (6.5) תכנית מיוחדת, בסדרה: "סיפור וצליל" (בשעה 10.05)

ג. לל"ג בעומר

1. י"א באייר (13.5) הכבאים באים, בסדרה: "סיפור וצליל"
2. י"ג באייר (15.5) מלכת המדורות, בסדרה: "לחינוך המיוחד"
3. י"ד באייר (16.5) מנהגי ל"ג בעומר בעדות השונות, בסדרה: "ואלה תולדות"

ד. ליום ירושלים

1. ז' באייר (9.5) מיטב החלום אמיתו, בסדרה: "ואלה תולדות"
2. כ"ג באייר (25.5) נגלה אתרים בירושלים, בסדרה: "לקראת שבת"
3. כ"ה באייר (27.5) ירושלים שלנו, בסדרה: "סיפור וצליל"
4. כ"ז באייר (28.5) משחק עם חיוך, תכנית לפעילות כתתית, בסדרה: "סיפור אני שומע"
5. כ' באייר (22.5) מתחת לביתנו, בסדרה: "לחינוך המיוחד"
6. כ"ז באייר (29.5) כעיר שחברה לה יחדיו, בסדרה: "לחינוך המיוחד"
7. כ"ח באייר (30.5) תכנית מיוחדת ליום ירושלים, בסדרה: "ואלה תולדות"

ה. לשבועות

1. ג' בסיון (3.6) מעשה שקרה ולא קרה, בסדרה: "סיפור וצליל"
2. ד' בסיון (4.6) אל מול הר סיני, בסדרה: "סיפור אני שומע"
3. ח' בסיון (8.6) גלגולו של ספר תורה, בסדרה: "לקראת שבת"

ו. לאירועים מיוחדים

1. י"ג בסיון (13.6) 20 שנה למוביל המים הארצי, בסדרה: "ואלה תולדות"
2. כ"ה בניסן (27.4) "החודש הזה" לראש חודש אייר, בסדרה: "לקראת שבת"
3. ב' באייר (4.5) בנין הארץ בעיני הרב קוק, בסדרה: "לקראת שבת"
4. א' בסיון (1.6) החודש הזה — לראש חודש סיון, בסדרה: "לקראת שבת"

(2) מורה או מדריך לימאות יקבל, נוסף על האמור בסעיף א' דלעיל, מעיל רוח (סערה) וזוג נעלי בטיחות לשנה.

ב. אש"ל למורים בהפלגות בים-התיכון.

(1) עבור כל יום הפלגה בים-התיכון יקבלו המורים אש"ל בשיעור 20% מההקצבה ליום לפי התעריף שנקבע לארץ היעד, בהתאם לתקשי"ר בנדון.

(2) עבור כל יום שהייה ביבשה יקבלו המורים 60% מתעריף הארץ בה שוהים, בהתאם לתקשי"ר בנדון.

(3) ייתבע המורה לישון בבית מלון, עם תלמידיו, או בכל פעילות אחרת, תשלם הנהלת בית-הספר תשלום מלא עבור הוצאות הגובלות בפעילות זו והכספים יקוזזו מהאש"ל לפי התקשי"ר בהתאם.

(4) המפקח האחראי על החינוך הימי מבהיר שיחס ימי ההפלגה לימי הנמל בים-התיכון, הוא אחד לאחד.

(5) תוקם ועדה לליבון אי הבנות בראשות מנהל המחלקה לתנאי שירות, המפקח הממונה ונציגי המורים.

(6) תחולת ההסדר: כ"ז באדר א' התשמ"ד (1.3.84)

(7) נוהל מוסכם זה מבטל כל הסדר אחר שהיה בעבר.

234. מאה וארבעים שנה למסדר "בני-ברית"

בימים אלה מלאו מאה וארבעים שנה לקיומו של המסדר היהודי העולמי "בני-ברית", בו חברים למעלה ממיליון חברים בארצות רבות בעולם, וגם בישראל. המסדר מעלה על נס את רעיונות הצדקה, האחוה והאחדות בעם ישראל. המסדר גם מקיים בארץ קרנות רבות למילגות-לימוד לתלמידים ולסטודנטים. בין פסח לשבועות, יבקרו נציגי "בני-ברית" בחטיבות-הביניים ובחטיבות העליונות, על מנת לספר באוזני התלמידים על מהות המסדר ופעולותיו. הביקורים ייעשו בתיאום מוקדם עם הנהלות בתי הספר, ואנו מבקשים את המנהלים לאפשר לנציגי "בני-ברית" לקיים הרצאות אלה.

אליעזר שמואלי
המנהל הכללי

נספח ב

שידורי הרדיו לגני-הילדים ולכיתות א' בשליש ג', התשמ"ד

הסדרה: "סיפור וצליל", מוגשת בכל יום ראשון ברשת א' של "קול ישראל", בשעה 11.10.

א. י"א באייר (13.5)

הכבאים באים — תכנית לל"ג בעומר. כתבה: לאה ברעם, ריתמיקה: מירה טרטנר

חלק א' — תוכן הסיפור

סיפור בחרוזים, בו מסופר כיצד מכבים "מכבי האש" שריפה שפרצה בעיר, ומצילים ילד קטן שנקלע למקום הסכנה. התכנית תתעכב על המושגים: "צלצול האזעקה" בבית הכבאים; "מוסך מכונות הכיבוי"; "מטפה" לכיבוי; "סולמות לכיבוי"; "צופר".

חלק ב' — ריתמיקה

הכנה לשידור: שיחה — כיצד מכינים מדורה, כיצד שומרים על האש? האש חמה ולוהטת. לשונות אש עולות מן המדורה. גיצים עפים מתוך המדורה. כיצד מכבים המדורה?

כשידור: הילדים מכינים מדורה. הילדים עצמם יציגו את האש העולה והדועכת: יציגו גיצים עפים.

לימוד המושגים: "קרוב מאוד"; "רחוק מאוד"; "מרחק בינוני". מתקבלים ומתרחקים מן המדורה. הילדים מטיילים בין המדורות.

הצעה להמשך: חזרה על משחקי התקרבות והתרחקות מהמרכז. הילדים יהיו "מדורה" והגננת תתופף על התוף בחזקה ובקלות. בתיפוף החזק — האש "גדולה וגבוהה"; בתיפוף החלש — האש "נמוכה וחלשה".

ב. כ"ה באייר (27.5)

ירושלים שלנו — תכנית לקראת יום ירושלים — "הפתק". כתבה: צביה שיף, ריתמיקה: לאה אברהמס

חלק א' — תוכן הסיפור

סיפור של גננת, אשר לפני 20 שנה למדה בעיר העתיקה, ובאחד הימים טמנה פתק בין אבני הכותל המערבי, ובו משאלה. לאחר מלחמת ששת הימים מצאה הגננת את הפתק במקומו כשהוא צהוב ומיושן, אך שלם. בזאת נתמלאה משאלת ליבה.

חלק ב' — ריתמיקה

הכנה לשידור: "ירושלים הרים סביב לה" (רצוי מאוד להראות צילומים ותמונות של העיר). ישנם ישובים הבנויים בעמקים וישנם הבנויים בהרים. ירושלים היא על הרים ומוקפת הרים. בעיר העתיקה — רחובות צרים ומפותלים ולבתים גגות בצורות כיפות, או גגות שטוחים. בעיר החדשה הרחובות רחבים יותר וביניהם גם מפותלים. גגות הבתים שהם גבוהים יותר מהעיר העתיקה — עשויים מרעפים או שהם שטוחים. מושגים שיש להבהיר: "מפותל"; "עליה וירידה"; "גבוה ונמוך".

כשידור: נבקר בירושלים וסביבתה, נטפס על הרים, נתהלך ברחובות המפותלים ונראה בתנועה את הבתים השונים.

הצעות להמשך:

א. לשיר או להאזין לשירי ירושלים.

ב. להמשיך לפתח את המושגים הנ"ל בתנועה ובציור (אפשר להראות כביש מפותל בציור ולנוע לפי הנראה בתמונה).

ג. להמחיש שוק בעיר העתיקה.

ג. ג' בסיוון (3.6)

מעשה שקרה ולא קרה — תכנית לשבועות. סיפור: דבורה עומר, עיבדה לשידור: יעל רבון, ריתמיקה: לאה אברהמס

חלק א' — תוכן הסיפור

לקראת חג השבועות נביא סיפור על ילדה שחלמה חלום שבו היא מביאה ביכורים בצורה מחזרה ומיוחדת במינה. מכיוון שיש בסיפור מומנט של הפתעה אין אנו מביאים את תוכן הסיפור.

חלק ב' — ריתמיקה

הכנה לשידור: להבהיר לילדים את ההבדל בין מציאות דמיון, בין סיפור ריאליסטי ובין סיפור פנטסטי, וכן להבהיר "הד" מהו.

כשידור: חגיגת הביכורים בארץ ובשמים. נשתמש בשירי שבועות ונשמיע את "הדם" בשמים.

הצעות להמשך: הילדים יראו בתנועה ובריקוד את עולם השמים, כוכבים, ירח, עננים שטים, רוחות ועוד. הדגש יהיה על הקל והמרחף. הליווי יכול להיות בכלי הקשה כמו קסילופונים, משולשים או במוסיקה מתאימה.

ד. י' בסיוון (10.6)

סיאה הילדה מאפריקה

חלק א' — תוכן הסיפור

"להישאר בבית. לשמור על האח הקטן כשאבא ואמא הולכים לחגיגה השבטית הגדולה" לא, עם זאת אין סיאה מוכנה להשלים. סיאה, האפריקנית הקטנה עוזבת את בכתה אשר בג'ונגל, והולכת בעקבות אחיה לחגיגות השבטיות. הרפתקאותיה בדרך מגיעות לסיומן הטוב, כאשר היא לוקחת חלק בחגיגות השבטיות וזוכה בברכת המלך.

חלק ב' — ריתמיקה

הכנה לשידור: שיחה על שירים ומנגינות, מנגינות שמחות, מנגינות שקטות, מנגינות מהירות וכו'.

ה. י"ז בסיוון (17.6)

נעמי הקטנה. מאת: פניה ברגשטיין

תוכן הסיפור

עיבוד של הספר "עינים שמחות", בהוצאת "הקיבוץ המאוחד". זהו סיפור על ילדה ושמה נעמי. יום אחד חזרה אמה של נעמי מן העבודה עייפה מאוד וישבה לנוח בכסא נוח, ולפתע נרדמה. רצתה נעמי שאמה תנוח ושאישה לא יפריע לה. על כן פנתה אל העצים לבל ירשרשו בעליהם, פנתה אל הרועה שיפסיק לחלל בחלילו, וגם לאחרים פנתה. והכל כדי שתוכל אמה לנוח בשקט.

ו. כ"ד בסיוון (24.6)

כמה טוב בים. מאת: יעל רבון

חלק א' — תוכן הסיפור

לקראת הקיץ נביא הפעם שיחה על הים ועל תופעות הטבע הקשורות בו. בין השאר נדבר על הגלים, הצדפים, החול, בעלי החיים, הצמחים, וכמובן על הסכנות האורבות בים, ואף על ההנאות הגלומות בו.

חלק ב' — ריתמיקה: ים

הכנה לשידור: שיחת הכנה — הים והחול, תנועת הגלים הבאים עד לחוף, נשברים ושוכ חוזרים אחורה, מהו ההבדל בין הליכה רגילה להליכה במים? מהן תנועות השחייה?

תוכן המישר: הילדים יציגו הליכה רגילה על החול והליכה במים, כאשר בא גל גדול — קופצים מעליו. הילדים יציגו את הגלים, כיצד הם הולכים ונעשים גדולים, עד שהם נשברים וחוזרים אחורה. הילדים יציגו את תנועות החתירה בסירה.

הצעות להמשך: הצגת כלי התחבורה בים: הילדים יכולים להציג את הסירות, הספינות והאוניות הגדולות השטות (שני ילדים יהיו סירה אחת קטנה, וכמה ילדים — ספינה גדולה). הגננת, או אחד הילדים ישיר שירי: כאשר ישיר בקול רם — הגלים גבוהים, וכאשר ישיר בשקט — הים שקט.

נספח ג

פרסומי מרכז ההסברה — שירות הפרסומים

א. מלחמת יום הכיפורים

סדרת מלחמות, 40 עמ' בצירוף מפות. הסיבות לפרוץ מלחמת יום הכיפורים, מהלכי המלחמה משלב ההתקפה של צבאות מצרים וסוריה, הבלימה, התקפת הנגד, הפסקת האש ותוצאות המלחמה.

בסדרה זו הופיעו גם החוברות הבאות:

- מלחמת העצמאות
- מערכת סיני
- מלחמת ששת הימים
- מלחמת ההתשה
- מבצע שלום הגליל — לקט אירועים
- מלחמות ישראל — ביבליוגרפיה נבחרת
- קווי דימיון ושוני במלחמות ישראל-ערב

ב. לח"י

סדרת "רע — תולדות היישוב", 20 עמ'. תולדות הארגון משלב הקמתו, פעולותיו נגד הבריטים, ועד פירוקו והשתלבות אנשיו בצה"ל.

בסדרה זו הופיעו גם החוברות הבאות:

- ההגנה
- האצ"ל
- קווים לתולדות ההתיישבות בארץ
- מאה שנות התיישבות — ביבליוגרפיה נבחרת
- ההעפלה
- חומה ומגדל
- ראשונים
- מוסדות לאומיים
- הכח העברי בטרם מדינה — ביבליוגרפיה נבחרת
- הגדודים העבריים במלחמת העולם הראשונה

ג. "האמנם פליטים לנצח?"

בחוברת סקירה על התפתחותה של בעיית הפליטים הערביים, תמונת מצב, וכן הצעות לפתרון, המבוססות על דו"ח ועדת השרים בראשותו של מר מרדכי בן-פורת, שגיבשה עקרונות, דרכים ושיטות לטיפול בנושא זה.

מחיר החוברת: 140 שקל.

ד. "מלחמת יום הכיפורים"

מאת נתנאל לורד, בסדרה: "מלחמות ישראל", המחיר: 25 שקל

חוברות נוספות שיצאו לאור בסדרה "מלחמות ישראל":

- מלחמת העצמאות — המחיר: 35 שקל
- מערכת סיני — המחיר: 25 שקל
- קווי דמיון ושוני במלחמות ישראל-ערב — המחיר: 25 שקל
- מלחמת ששת הימים — המחיר: 25 שקל
- מלחמת ההתשה — המחיר: 25 שקל
- מבצע "שלום הגליל" — לקט איזכורים — המחיר: 25 שקל
- מלחמות ישראל — ביבליוגרפיה נבחרת — המחיר: 25 שקל.

ה. "ערב הסעודית"

כתב ד"ר יוסף קוסטינר, בסדרה "דע — המזרח התיכון", המחיר: 25 שקל.

חוברות נוספות שיצאו לאור בסדרת "דע — המזרח התיכון":

מצרים	סוריה	רד"ת ותימן
ירדן	עיראק	נסיכויות המפרץ הפרסי
לוב	סודאן	

מחיר כל חוברת: 25 שקל.

פרסומים אלו ואחרים ניתנים לרכישה במקומות הבאים:

- ירושלים — רח' ינאי 6, טל': 243678—02, מיקוד 94181
- תל-אביב — רח' קפלן 6, טל': 269347—03, מיקוד 61070
- חיפה — רח' אחד העם 5, טל': 642361/2—04, מיקוד 31041
- באר-שבע — בנין מרכז הנגב, ת"ד 4422, טל': 33906/7—057, מיקוד 84143
- נצרת — בנין עוואד עפפי, מרכז העיר, טל': 55210—065, מיקוד 16000

ספרים אלו ואחרים, ניתנים לרכישה באמצעות ההוצאה לאור של משרד הביטחון במקומות הבאים:

- בבית הלל סלוצקי, רח' הלל 4, ירושלים
- לדוביג מאיר, רח' שלומציון המלכה 4, ירושלים
- סטימצקי, דרך פתח-תקוה 19, תל-אביב
- א.י. הפצה, בית החייל, ירושלים
- בית עלים, רח' קרל נטר 3, תל-אביב
- מדע, רח' ההסתדרות 38, באר-שבע

נספח ד

דמי כניסה לאתרים של רשות שמורות הטבע — עדכון מחירים

החל בכ"ח באדר ב' התשמ"ד (1.4.1984), יהיו דמי הכניסה לכל האתרים שבניהול רשות שמורות הטבע בכל ימות החול, למעט שבתות וימים טובים, 30 שקל ובמערות הנטיפים — 40 שקל.

המחירים אחידים למורה ולתלמיד והם חלים על קבוצות נוער ממוסדות החינוך הפורמלי והלא פורמלי, לרבות תנועות נוער.

להלן רשימת השמורות:

- תל-דן
- התנור
- שמורת-החולה
- עין-אפק
- מערת-הנטיפים
- עין-פשחה — עינות-צוקים
- עין-גדי
- חי-בר — יוטבתה
- שמורת-אלמוג באילת.

תיקון טעות

נתבקשנו לפרסם כי שמה של גב' שושנה רון צויין בטעות בחוזר המנכ"ל מ"ד/5 בין שמות החותמים בשם הסתדרות המורים על הסכם עציוני.

מנהלי בתי-הספר מתבקשים לדאוג לכך, שהמורים יקראו חוזר זה
ויאשרו את קריאתם בחתימת ידם.

קראתי את חוזר המנהל הכללי מד/8

מספר	שם המורה	חתימת המורה	מספר	שם המורה	חתימת המורה
1			21		
2			22		
3			23		
4			24		
5			25		
6			26		
7			27		
8			28		
9			29		
10			30		
11			31		
12			32		
13			33		
14			34		
15			35		
16			36		
17			37		
18			38		
19			39		
20			40		

חתימת מנהל בית-הספר